

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Las wokół Złoteńca

Kod krajobrazu: 24-341.31-096

Położenie administracyjne: Gmina Pilica, Powiat zawierciański;
Gmina Ogrodzieniec, Powiat zawierciański

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Dominanta krajobrazowa zamku w Smoleniu w otoczeniu krajobrazów leśnych i rolniczych. (fot. Jakub Botwina)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Las wokół Złoteńca
ID	1034
Kod krajobrazu	24-341.31-096
Typ, podtyp krajobrazu	3b - Z przewagą siedlisk lasowych
Typ rzeźby terenu*	D - Krajobrazy wzgórzowe
Kod mezoregionu*	341.31
Nazwa mezoregionu*	Wyżyna Częstochowska
Typ krajobrazu naturalnego*	Wyżyn i niskich gór
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Węglanowe i gipsowe - erozyjne: zwartych masuwów ze skałkami
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.4.1.b
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Pilicki
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	30
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Żyzna buczyna sudecka, forma podgórska
Kod regionu historyczno-kulturowego*	II.A.27; II.A.25
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Ziemia Nidziańska i Pinczowska; Jura Krakowsko-Częstochowska – część środkowa
Położenie administracyjne	Gmina Pilica, Powiat zawierciański; Gmina Ogrodzieniec, Powiat zawierciański
Powierzchnia (ha)	1031,39

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - leśny, z przewagą siedlisk lasowych obejmujący lasy w okolicach Złoteńca. W granicach jednostki, w Smoleniu, znajduje się zamek i obiekty mu towarzyszące.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na zamek i obiekty towarzyszące w Smoleniu;
- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium ważności ze względu na kwalifikujące wskaźniki cech charakterystycznych (obiekty geologiczne i geomorfologiczne; lasy ponad 100. letnie) oraz unikatowych (jw.);
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na duży udział drzewostanów starszego wieku i zgodnego z warunkami siedliskowymi, duży udział lasów ochronnych, bardzo urozmaiconą rzeźbę terenu.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Krajobraz kompleksu leśnego porastającego wapienne wzniesienia, obszar objęty ochroną w postaci PK "Orlich Gniazd", OChK Otulina Parku Krajobrazowego "Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego „Stawki”, obszaru Natura 2000 "Ostoja Środkowojurajska" PLH240009 oraz rezerwatów przyrody Smoleń i Ruskie Góry. Także korytarz ekologiczny. Główne siedliska leśne to las wyżynny świeży, las mieszany wyżynny świeży i bór mieszany wyżynny świeży. Strefy wzniesień wapiennych porastają buczyny, w tym buczyny storczykowe. Cenne są również jaworzyny górskie i buczyny żyzne oraz kwaśne. Strefy między wzniesieniami porastają drzewostany z dominacją sosny. Niewielki udział, wśród głównych gatunków lasotwórczych w niektórych wydzieleniach, uzyskuje dąb lub jodła. W jednostce występuje ok. 20 gatunków roślin chronionych. Bardzo duże są. Zespoły faunistyczne związane są ze starodrzewami bukowymi oraz skałkami i jaskiniami. Ostańce wapienne i formy krasowe stanowią o dużych walorach abiotycznych.

Walory kulturowe

Walory kulturowe związane są z tradycjami gospodarki leśnej oraz dawnej gospodarki pasterskiej. W granicach jednostki zamek i obiekty towarzyszące w Smoleniu. Przez obszar przebiega szlak kulturowy Szlak Maryjny.

Fizjonomia krajobrazu

Zwarty kompleks leśny o urozmaiconej rzeźbie terenu. Pozytywne dominanty skałek. Wysokie walory krajobrazowe starodrzewi bukowych i jaworzyn. Ekspozycja bierna i czynna ograniczone zwartością drzewostanu. W obrębie jednostki nie występują rozległe przedpola ekspozycji. Brak dominant negatywnych. Dominantę stanowi zamek na wzgórzu, widoczny z jednostek sąsiadujących. Przez obszar przebiegają szlaki turystyczne: czerwony Szlak Orlich Gniazd, niebieski Szlak Warowni Jurajskich, czarny Szlak Partyzantów Ziemi Olkuskiej.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Sąsiedztwo krajobrazów leśnych i rolniczych. Góra Lisia Buda. Widoczny ośrodek edukacyjny w Smoleniu (czerwony dach). Widok z Zamku w Smoleniu. (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 2

Smoleń. Zamek Pilcza na skałkach. (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 3

Zamek w Smoleniu – widok z lotu ptaka. (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 4

Typowy krajobraz wzgórzowy Wyżyny Częstochowskiej. Dziurawe Skały, Wilczy Dół. W tle zabudowania Złoteńca (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 5

Typowy krajobraz wzgórzowy Wyżyny Częstochowskiej o wysokich walorach estetycznych. Przykład ekspozycji czynnej z zamku w Smoleniu w kierunku jednostki sąsiedniej (fot. Jakub Botwina)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

